

ÉRTEK

ПРИНИМТЕ ЁДИТЕ СІЕ ЕСТЬ ТІЛО МОЕ
ЄЖЕ ЗА МЯ ДАМО КО ВОСТАНИЕ
ГРЕХОУ.

ΠΙΝΕΤΕ ΤΟ ΗΘΑ ΚΑΙ ΤΙΟ ΣΙΑ Ο ΕΣΤΙ ΜΟΛΕ ΜΟΝ
ΝΟΜΟ ΖΗΤΑ ΕΙΣ ΕΖΙ ΜΑΚΟΤΑ ΜΥΝΗΑΜΑ
ΚΟ ΒΟΣΤΑΝΗΕ ΓΡΕΧΟΝ.

ÉLETEM URA ÉS URALKODÓJA,
NE ENGEDD HOZZÁM A JÓRA VALÓ
RESTSÉG, KÖNNYELMŰSÉG, PÉNZVÁGY
ÉS MEGSZÓLÁS SZELLEMÉT!

AJÁNDÉKOZD INKÁBB SZOLGÁDNAK
A JÓZANSÁG, ALÁZATOSSÁG,
ÁLLHATATOSSÁG ÉS SZERETET LELKÉT!

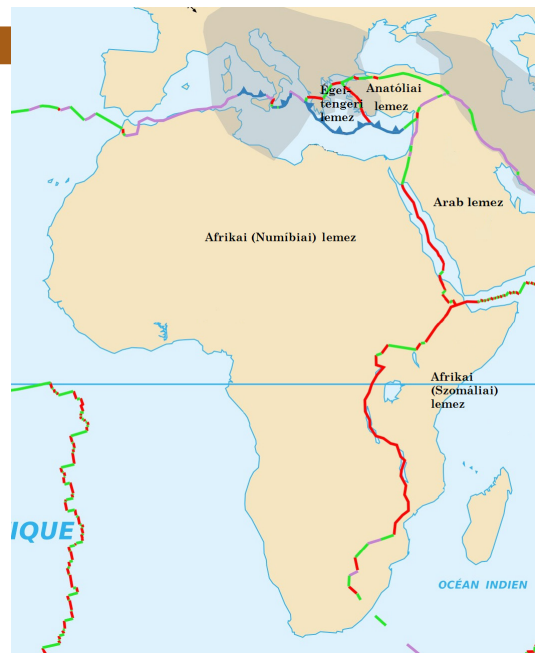
IGEN, URAM ÉS KIRÁLYOM,
ADD, HOGY MEGISMERJEM BŰNEIMET
ÉS MEG NE ÍTÉLJEM FELEBARÁTOMAT,
MERT TE ÁLDOTT VAGY MINDÖRÖKKÉ.

(SZÍR SZENT EFRÉM)

A Szentföld érdekeségei V.

IVANCSÓ BAZIL

Jebel Musa, a Sínai-félsziget Sínai-hegye

MELYIK KONTINENSEN TALÁLHATÓ A SZENTFÖLD?

A LEGTÖBB EMBER SZÁMÁRA EGYÉRTELMŰNEK TŰNIK, HOGY A SZENTFÖLD ÁZSIÁBAN VAN. A VÁLASZ FÖLDRAJZILAG AZONBAN MÉGSEM ENNYIRE EGYSZERŰ.

Földrajzból nagyon hosszú időn át azt tanították, hogy Afrika és Ázsia között a Szezi-csatorna vonala a határ. Kézenfekvőnek tűnt a csatorna vonalát kijelölni, mivel Szez és Port Szaíd között van a legközelebb egymáshoz a Vörös-tenger és a Földközi-tenger, tehát Afrika itt a „legvékonyabb”, kb. 150 kilométer. (Csak az egyértelműség kedvéért: ember általi mesterséges alkotásokat nem szoktunk figyelembe venni a földrajzifogalom-meghatározásoknál, ezért fontos itt is: Szezi-csatorna vonala, és nem Szezi-csatorna! 1893-ban ugyan a Peloponnészosz félszigetet is átvágták a Korinthoszi-csatornával, de félszigetnek kell hívni mindmáig.) A Sínai-félszigetet tehát nagyon régóta szokás volt Ázsiához sorolni.

Érdemes azonban alaposabban is szemügyre venni a Sínai-félszigetet, melyet a Vörös-tenger Szezi-öble és Akabai-öble, valamint a Földközi-tenger határol. A Szezi-öbl legnagyobb mélysége 130 méter, de átlagos mélysége csupán 40 méter. Ez egyértelművé teszi, hogy teljes egészében Afrika kontinentális talapzatán nyugszik. A kontinentális lemezek mozgásának okán pedig könnyen megtörténhetett, hogy az Ázsiai-lemez, mely észak felé vándorol, évmilliók alatt mozdított annyit az afrikai kontinensen, hogy részben leszakadt a Sínai-félsziget, és létrejött a sekély Szezi-öböl. Ezzel szemben az Akabai-öböl legnagyobb mélysége 1828 méter, de az átlagos mélysége is meghaladja az 1000 métert – egyértelmű tehát, hogy az Akabai-öböl jelenti a határt Afrika és Ázsia között.

A zsidók Bibliából ismert vörös-tengeri átkelése és csodálatos megmenekülése is az Akabai-öblön át történt; az egyiptomi part mai neve Nuweiba; a másik part ma Szaúd-Arábiához tartozik. Nehéz átkelés lehetett, mivel itt 800 méterig kellett legyalogolni a kősziklákon (amely az ott megtelepedett egyszerű tengeri élőlények miatt akár erősen csúszhatott is), amikor megnyílt a tenger, az út hossza pedig 16,3 kilométer volt. (Ezen a helyen „csak” 800 méter az öböl mélysége, mindenütt más-hol több.) Mégis megdöbbentő a tény, hogy mélytengeri kutatórobotok ember- és lócsontokat, valamint egyiptomi harci szekerek maradványa-

it találtak meg. Még aranykereket is találtak (könnyű volt észrevenni, mert az aranyon évezredek alatt sem telepszik meg a korall); lehetséges, hogy ez volt a fáraó szekere? Ezt a csodát tehát a leletek is bizonyítják, és nem szabad modern magyarázatokkal próbálkozni (például: jelentős apály miatt kelhettek át a tengerfenéken). Mivel a mi Istenünk a csodák Istene, aki bármit megtehet az égben és a földön, elfogadhatjuk, amit a Biblia ihletett szerzője írt: „(...) a víz olyan volt jobbuk és baljuk fölöl, mint a kőfal” (Kiv 14,22 és 14,29).

Salamon király, hogy megjegyzetté tegye az átkelés helyét, uralma alatt (Kr. e. 971–932) két emlékoszlopot állíttatott fel a két parton. Noha ezek ma már nem állnak a helyükön (a szaúdi arabok nem a vallási toleranciájukról híresek), ma is pontosan ismerjük a helyet, s a tengerfenéki leletek is ezt erősítették meg. Egy harmadik szempont is az átkelés helye mellett szól: Egyiptom akkori határai is az Akabai-öbölíg értek. Tehát a Sínai-félszigeten még állomásoztak egyiptomi csapatok, akikről csak a tengerfenéki átkeléssel tudtak a zsidók végleg megmenekülni. Egy másik feltételezés szerint az Akabai-öböl déli csücskében, a Tirán-szoros lagúnáiban történt az átkelés.

Ezek után kiben ne merülne fel a kérdés: hol van akkor a Sínai-hegy, ahol a szövetségkötés történt? Az eddigi kézenfekvő magyarázat szerint (mely Nagy Konstantin császár édesanyjától, Szent Ilonától ered a 3. századból) a Sínai-félszigeten: magassága 2285 méter – ezzel Egyiptomnak is a legmagasabb hegycsúcsa (Jebel Musa). Lábánál épült fel a világhírű Szent Katalin-kolostor, ahol találkozott Mózes Istennel az égő csipkebokorban (Kiv 3,1–2; ez utóbbi könnyen lehetséges). A valódi Sínai-hegy azonban a ma elfogadott álláspont szerint úgyszintén az Arab-félszigeten található (Szaúd-Arábiában), magassága 2509 méter, neve Jebel al-Lawz. A törvényadás után innen folytatták sivatagi vándorlásukat az izraeliták. S hogy a zsidók maguk is mennyire így tudták, arra Szent Pál apostol levele az egyik legkésebb bizonyíték: „Az Írásban ugyanis úgy olvassuk, hogy Ábrahámnak két fia volt, egyik a szolgától, másik a szabad asszonytól. Aki a szolgától való, test szerint született; aki pedig a szabadtól, az ígélet alapján. Ennek képletes értelme van. Ezek az asszonyok a két szövetséget jelentik. Az egyik Sína hegyéről való, és szolgaságra szül: ez Hágár. Hágár ugyanis az Arábiában lévő Sína hegyét jelenti, s a mai Jeruzsálemnek felel meg, amely gyermekeivel együtt szolgaságban él. A szabad viszont a magasságbeli Jeruzsálemet jelenti: ez a mi anyánk” (Gal 4,22–26).

Hol folytatódik tehát Afrika és Ázsia határvidéke? Természetesen a Szir-Jordán-árokban. Ma mind Izraelnek (Eilat), mind Jordániának (Aqaba)

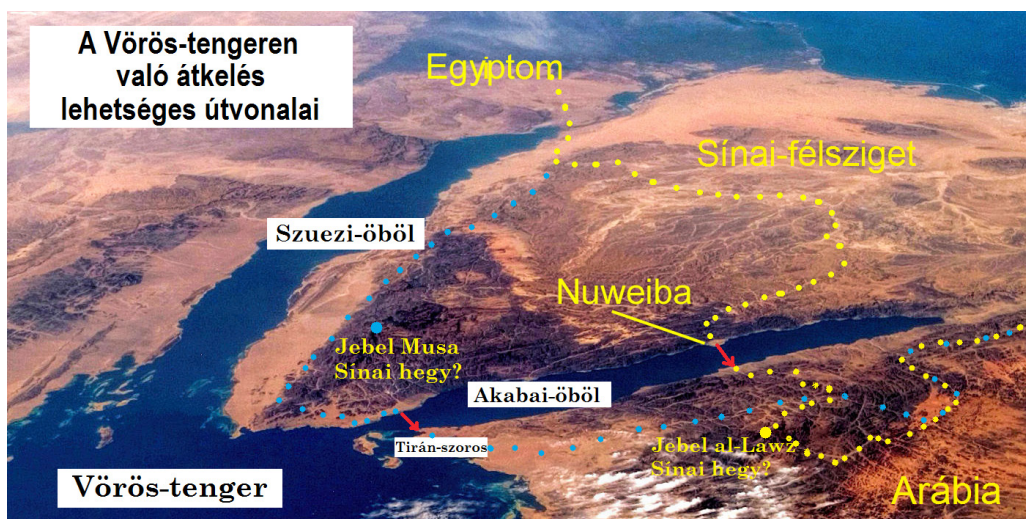
van egy rövidke partszakasza a Vörös-tengernél (a többin Egyiptom és Szaúd-Arábia osztozik). Innen észak felé haladva nem túl magas sivatagi dombvidékkel találkozunk, a legmagasabb dombok magassága éri csak el a 200 métert, általában 100-150 méter magasságúak. Még szerencse, hogy ezek a dombok épp ott vannak, ugyanis csak azért létezhet mind a Holt-tenger (-420 méter), mind a Genezáreti-tó (-209 méter), mind a Jordán völgye, mert ezek a dombok nem engedik oda betörni a Vörös-tengert; azonban a Jordán folyó völgyében egyértelműen látható, hogy a Júdeai-hegyvidék és a Jordán-fennsík a lemeztektonika miatt valamikor szétvált.

Továbbhaladva észak felé, és újra tengerszint fölé emelkedve továbbra is látható a két szétvált hegylanc: Izraelben a Hula-völgyből, majd Libanonban a Bekaa-völgyből, valamint Libanonban és Szíriában az Orontész folyó völgyéből. Az ároknak az Iskenderuni-öböl közelében (ma Törökországban) van vége, itt ér véget Afrika, és a legészakibb nyúlványát veszi körül Ázsia (keletről és északról). Az Iskenderuni-öböl még arról is nevezetes, hogy valamikor innen vált le Ciprus szigete, ma is jól látható módon.

Merre folytatódik déli irányban Afrika és Ázsia határa? Azt gondolnánk: ugyanígy a Vörös-tengerben, az Ádeni-öbölön keresztül, hogy azután valahol az Indiai-óceánban ölelje körül a kontinentst. A helyzet azonban egyáltalán nem így néz ki. Az Afrikai-lemez ugyanis csak Afrika java ré-

szét jelenti; létezik a nála kisebb Szomáliai-lemez, amely már harmincmillió éve leválóban van a kontinensről – ugyanúgy, ahogyan egykor Madagaszkár szigete is levált. A két lemez nyomvonala jól követhető az afrikai mélyföldök és völgyek által alkotott, úgynevezett Nagy-hasadék-völgyben: először Eritreában, majd Etiópiában (nem messze a fővárostól, Addisz-Abetától), ezt követi a kenyai Turkana-tó, majd a repedésben kialakult nagy kiterjedésű (több országhoz tartozó) tavak: Albert-, Edward-, Kivu-, Tanganyika- és Nyasza-tó. A nyomvonal a bő vizű Zambézi folyóval ér véget az Indiai-óceánban. Ezen igen hosszú nyomvonal mentén fog kettészakadni Afrika. A tendencia földtörténeti értelemben véve igen gyors: körülbelül egymillió év múlva betör az óceán vize az akkorra levált Szomáliai-lemez és a maradék Afrika közé – de épp ezért ma még korai lenne tengeri kikötőt tervezni például Addisz-Ababa mellé. A gyors hasadásra kézzelfogható bizonyíték, hogy 2005. szeptember 14-én Etiópia északi részén kitört az eritreai határhoz közeli Dabbahu-vulkán; ezzel egy időben egy 60 kilométer hosszú új repedés keletkezett hirtelen, amelynek két partja még napokig távolodott egymástól. Izlandon (az észak-amerikai és eurázsiai tektonikai lemezek találkozásánál) ilyen intenzitású távolodás kilenc évet venne igénybe.

ÖSSZEGEZVE A FENTEBB LEÍRTAKAT: akármennyire meglepő, de Izrael földrajzilag az afrikai kontinenshez tartozó ország, még ha nem is négereket, szavannákat és zebrákat képzelünk oda. Libanon, Szíria és Törökország pedig részben afrikai, részben ázsiai országok.

Szekérkerék a tenger fenekéről